

Magyarországon évente kb. 250 növényekkel történt mérgezés fordul elő, túlnyomó többségben az 1-4 éves gyermekek körében. Ebben az életkorban a gyerekek hajlamosak mindent a szájukba venni, így számtalan veszély leselkedik rájuk. Kisgyermekes családoknál ezért ajánlott a mérgező díszcserjék és dísznövények kertbe ültetésének vagy lakásban tartásának mellőzése. Érdemes a kertet, lakást körbejárni, beazonosítani a mérgező növényeket, s minden eshetőséggel számolva nem árt megtudni a növények pontos tudományos nevét. Ha a növény a kertből nem távolítható el, megoldás lehet, ha az elérhető magasságban található tetszetős bogyókat leszedjük vagy a növényt ideiglenesen elkerítjük.

A növények hatóanyagtartalma napszaktól és évszaktól függően változhat, valamint toxikus anyagaik sem egyenletesen oszlanak el, hanem változó mennyiségben termelődnek az egyes növényi részekben. Ez az oka, hogy bizonyos növények egyik része veszélytelen, sőt ehető (pl. burgonya gumója, rebarbara szára, fekete áfonya bogyója), másik része (pl. levele) viszont mérgező. Egyes vadon termő (pl. medvetalp, kutyatejfélék) vagy dísznövények tördelése, morzsolgatása igen súlyos bőrelváltozásokat okozhat, tehát előfordul, hogy nemcsak orális mérgezéssel kell számolnunk.

Ha gyermekünk valamilyen növényi részt, termést fogyasztott, vegyük ki a szájából a maradványokat, mossuk ki a száját, mossuk le a bőrét (arcán, kezén) az esetleges irritáló hatás miatt. Próbáljuk kideríteni, hogy a növényből mikor és mennyit fogyasztott. Mérgező hatására vonatkozóan hívjuk a **Mérgezés SOS**-t, ahol a mérgezés súlyosságára és a további teendőkre vonatkozóan kaphatunk információt.

Mérgezést okozó dózis vagy bizonytalan mennyiség bejutása esetén a mérgezőanyag megkötésére elsősegély szinten aktív szén adható. Növényi mérgezés esetén tej adása ellenjavallt. A tejfehérje a toxikus anyagok kioldódásának és/vagy felszívódásának elősegítésével előre nem látható módon erősítheti a mérgehatást. Hánytátás kisgyermekes esetében az esetleges komplikációk miatt ellenjavallt. Kórházi ellátásban többnyire gyomormosás az elsődlegesen alkalmazott eljárás, ezt követően tüneti kezelést.

MÉRGEZŐ SZOBANÖVÉNYEK

Szobanövények közül a filodendron, Dieffenbachia, Zamioculcas, fikusz, krotón, leander és az angyaltrombita levelének, virágjának fogyasztása fordul elő leggyakrabban. Utóbbi kettő számít veszélyesebbnek. A filodendron, Dieffenbachia és Zamioculcas kalcium-oxalátot és egyéb szövetizgató fehérjéket tartalmaz, amik nyálkahártya és bőrirritációt okoznak. Levelük megrágása bizsergést, fájdalmat, duzzadást válthat ki a szájban, ami kezelés nélküli is elmúlik. Hús folyadékkal való öblögetés csökkenti a fájdalmat. Nagy mennyiség fogyasztása, mely kórházi ellátást igényelhet, csípő, irritáló hatása miatt ritka.

A krotón (*Codiaeum variegatum*) és a fikusz (*Ficus* sp.) tejnedve irritáló hatású, lenyelve hányást, hasmenést okozhat. Bőrre kerülés esetén a nedvet bő, szappanos vízzel ajánlott lemosni. A leander (*Nerium oleander*) és az **angyaltrombita** (*Brugmansia* sp.) többnyire szabadban tartott cserepes növény, júliustól szeptemberig virágzik. Mérgezést a levél, virág vagy mag elfogyasztása okozhat. A leander hányást, hasmenést, verejtékezést, görcsöket, szívritmuszavart okozhat, az angyaltrombita fogyasztása (a csattanó maszlaghoz hasonlóan) izgatottságot, szomjúságot, szapora légzést, hallucinációt válthat ki.

VESZÉLYES KERTI NÖVÉNYEK

A **tiszafa** (*Taxus baccata*) minden része (magja, levele, stb.) rendkívül mérgező kivéve piros, húsos magköpenyét. Gyermekeknél egy összerágott fekete mag elfogyasztása

orvosi ellátás hiányában végzetes lehet. A tünetek gyakran a bevételtől számított 12 óra múlva jelentkeznek, s előfordul,

hogy hányás, hasfájás megjelenése nélkül hirtelen jelennek meg a súlyos szívtünetek. Fogyasztása mindenképpen kórházi megfigyelést igényel. A **májusi gyöngyvirág** (*Convallaria majalis*) minden része mérgező, gyerekek számára különösen a növény virága és piros bogyója lehet vonzó. Szintén szívre ható mérgezőanyagot tartalmaz.

Veszélyes kerti növény a **borostyán** (*Hedera helix*), bogyójának fogyasztása gyomor és bélpanaszokat, sápadtságot, skarlátszerű kiütést, súlyos esetben görcsöket vált ki. A csattanó maszlag (*Datura stramonium*) és az **amerikai alkörmös** (*Phytolacca americana*) látványos gyomnövények. A maszlag az angyaltrombitához hasonló tüneteket okoz, az alkörmös tartós hányást, hasmenést, csalánkiütést, görcsöket, szívritmuszavart. Kisgyermekes esetében már néhány bogyójának elfogyasztása is nagyon veszélyes lehet. Dísznövényként ültetik a **ricinust** (*Ricinus communis*), melynek babra emlékeztető magja rendkívül

mérgező. Kisgyermeknél 1-3 mag elfogyasztása életveszélyes. A mérgezés tünetei, mint hideg verejtékezés, véres hányás, vizes hasmenés, bélgörcsök, néha csak napok múlva jelentkeznek, vese és májkárosító hatásra is számítani lehet. A **fagyallal** (*Ligustrum vulgare*) és a **csíkos kecskerágóval** (*Euonymus europaeus*) parkban, erdőben sétálva találkozhatunk. Főként a bogyók és a levelek, gyerekeknél súlyos mérgezést okoznak. A fehér fagyöngy

Fagyal

(*Viscum album*) levele, hajtása és ragacos álbogyói is mérgezőek, a növény hasi fájdalmat, hasmenést okozhat, a szív működésére és a légzésre van hatással. A **magyal** (*Ilex aquifolium*) bogyóinak fogyasztása súlyos gyomor- és bélhurutot okoz, szívritmuszavar és vesekárosodás is előfor-

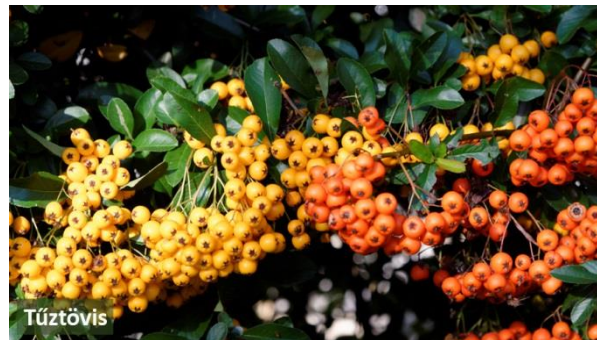
Magyal

dulhat. Kerülni kell kirándulások során a kutyatejféléket. A farkaskutyatejben (*Euphorbia cyparissias*) található igen keserű ízű, fehér tejnedv mérgező, külsőleg bőr és nyálkahártya-gyulladás, szembe kerülve kötőhártya-gyulladást, lenyelve gyomor és bélpanaszokat, görcsöt,

szédülést, ájulást okozhat. A tejnedv keserű íze miatt a súlyos mérgezés viszonylag ritka.

GYENGÉN MÉRGEZŐ NÖVÉNYEK

A **tűztövis** (*Pyracantha coccinea*) kedvelt, örökzöld narancsszínű vagy sárga bogyójú díszcserje. Magjaiban csekély mennyiségű ciánglikozid található, mely általában

Tűztövis

csak gyomor és bélpanaszokat okoz. A madárpirs (*Cotoneaster* sp.) fajok a tűztövishez hasonló hatással rendelkeznek. A fekete bodza (*Sambucus nigra*) nyersen hányást, hasmenést, az éretlen bogyók gyomor- és bélgyulladást okozhatnak. Főzéssel a mérgeanyag hatástalanná válik. A **hóbogyó** (*Symphoricarpos* sp.) fogyasztása hányást, hasfájást okozhat.

Hóbogyó

Készítette:

A Nemzeti Népegészségügyi Központ
Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat

A leggyakrabban mérgezést okozó kerti és szobanövények

Amerikai alkörmös

Ricinus

Csíkos kecskerágó

A mérgezések többsége megelőzhető.

Mérgezés esetén hívja a **Mérgezés SOS** zöld számát!

06 80 20 11 99